ВІДГУК
офіційного опонента,
доктора економічних наук, професора
Подольчака Назара Юрійовича
на дисертаційну роботу Пфістера Дмитра Генріховича на тему
«МЕТОДИ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ КОМПЛЕКСНОГО РОЗВИТКУ СИСТЕМИ SMART CITY В АГЛОМЕРАЦІЙНИХ ЦЕНТРАХ»
представлену на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування»
за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»

Актуальність теми дослідження.

Розвиток сучасного міста має бути збалансованим для різних категорій мешканців та стейкхолдерів. Забезпечення такого розвитку здійснюється через формування системи методів публічного адміністрування, що ґрунтується на різних теоріях і підходах. Одним із сучасних та ефективних підходів з погляду підвищення комфортності життя мешканців і розвитку міста як соціально-економічної агломерації є концепція Smart City, яка передбачає використання сучасних цифрових технологій, збирання та аналіз даних, зокрема із застосуванням технологій IoT, а також використання цифрових двійників для моделювання різноманітних сценаріїв розвитку та забезпечення потреб різних груп населення.

Відтак актуальність теми дисертаційного дослідження безпосередньо зумовлена потребою переосмислення та модернізації сучасних методів публічного управління з огляду на процеси децентралізації, зростання рівня партисипативності мешканців та інших стейкхолдерів у формуванні й реалізації місцевої політики та програм розвитку, а також в умовах поєднання воєнної турбулентності, масштабної цифровізації та перманентних гібридних загроз. Водночас важливо забезпечити синергію ресурсів міст-супутників великих міст, використовуючи сучасні принципи формування та розвитку агломерацій як основних осередків Smart City.

Саме дисертація Пфістера Дмитра Генріховича присвячена окресленим викликам і проблемам, які потребують комплексного та системного вирішення для формування сучасної теорії розвитку агломерацій як осередків Smart City. Автор дослідження працює на перетині проблематики сучасних технологій, розвитку місцевого самоврядування та світових тенденцій щодо домінування агломерацій у країнах, що розвиваються. Найважливішим є те, що в роботі запропоновано інструменти для прийняття управлінських рішень, спрямованих на підвищення ефективності функціонування Smart City з погляду основних бенефіціарів. З огляду на це можемо відзначати, що актуальність теми дослідження, обраної дисертантом, не викликає сумнівів.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертацію виконано в межах науково-дослідної роботи кафедри публічного адміністрування та управління бізнесом Львівського національного університету імені Івана Франка, пов'язаної з дослідженням проблем розвитку публічного адміністрування, цифрової трансформації, стратегічного управління територіальним розвитком та підвищення інституційної спроможності органів публічної влади.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Обґрунтованість і достовірність отриманих наукових результатів підтверджується опрацюванням автором значної кількості наукових праць за темою дослідження, нормативно-правової бази, а також використанням достатнього комплексу методів наукового дослідження, апробацією наукових результатів на науково-практичних конференціях, публікаціями в наукових фахових виданнях.

Дисертаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Повний обсяг роботи складає 291 сторінок, з них основного тексту – 263 сторінки. Дисертація містить 19 рисунків та 20 таблиць, список використаних джерел налічує 170 найменувань.

Слід відзначити, що в першому розділі роботи дисертаційного дослідження автором сформовано теоретико-методичне підґрунтя дослідження проблеми публічного адміністрування сталого урбаністичного розвитку. Особливу увагу приділено аналізу концепції сталого розвитку як базової парадигми сучасного публічного управління, розкриттю сутності, принципів та класифікації методів публічного адміністрування. Важливим науковим результатом розділу є обґрунтування парадигми Smart City як інноваційної моделі урбаністичного управління, що поєднує цифрові технології, інститут участі громадян та сучасні управлінські практики для забезпечення сталого розвитку територій.

У другому розділі дисертантом здійснено комплексний аналіз інституційно-управлінських методів формування систем Smart City. На основі вивчення зарубіжного досвіду автором проведено оцінку стратегічних і нормативно-правових засад розвитку Smart City у провідних країнах світу, а також досліджено особливості впровадження відповідної концепції в українських територіальних громадах. Значний інтерес викликає аналіз практики розвитку Smart City у Львівській міській територіальній громаді, яка розглядається як приклад реалізації агломераційного підходу та інтеграції інноваційних управлінських механізмів у діяльність місцевого самоврядування.

У третьому розділі автором запропоновано напрями вдосконалення методів публічного адміністрування Smart City в агломераційних центрах. На основі виявлених проблем реалізації концепції Smart City у великих урбанізованих громадах дисертант обґрунтовує практичні інструменти підвищення ефективності публічного адміністрування в умовах цифрової трансформації. Особливої уваги заслуговує розроблена модель комплексного адміністрування системи Smart City в агломераційних центрах, яка характеризується системністю, інноваційністю та орієнтованістю на забезпечення комплексного розвитку територій, підвищення якості муніципальних послуг і збалансування інтересів усіх груп стейкхолдерів.

Обґрунтованість наукових положень, висновків, рекомендацій, сформульованих у дисертації, визначається побудовою адекватної структурно-логічної схеми дослідження, за якою кожен наступний розділ чи підрозділ органічно пов'язаний із попереднім, доповнюючи його професійним вирішенням здобувачем низки наукових завдань, поставлених у дослідженні, що сприяло реалізації його мети.

Таким чином, науково-теоретичні положення, висновки та рекомендації, що виносяться на захист, є цілком обґрунтованими, достовірними та репрезентативними. Вони базуються на поєднанні класичної управлінської теорії, сучасних нормативних вимог та реальних емпіричних даних, що дозволило автору отримати верифіковані результати, які мають суттєве значення для розвитку науки публічного управління та адміністрування.

Достовірність та наукова новизна одержаних результатів.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертація є комплексним дослідженням, у якому обґрунтовано концептуально-прикладний підхід до розвитку методів публічного адміністрування в забезпеченні комплексного покращення системи смарт сіті в агломераційних центрах та розроблено науково обґрунтовані моделі, механізми і методичний інструментарій оцінювання та підвищення його результативності, що забезпечують формування цифрових рішень та смарт інструментів, удосконалення якості життя населення на задачах розвитку інфраструктури та соціальних факторів, сучасних сервісів та зміцнення спроможності органів місцевого самоврядування в умовах сучасних викликів і загроз.

Найбільш важливими результатами, що характеризуються науковою новизною, є розроблення моделі комплексного адміністрування системи Smart City в агломераційних центрах, яка інтегрує стратегічний, оперативний, аналітичний та комунікаційний блоки управління, а також формування інтегрального показника Smart City Administration Index, орієнтованого на оцінювання рівня управлінської зрілості цифрової екосистеми міста та ступеня інтеграції цифрових інструментів у систему публічного адміністрування.

Незаперечний інтерес становить удосконалення автором трактування концепції Smart City як системи публічного адміністрування, розширення класифікації методів публічного адміністрування в умовах цифровізації та обґрунтування комплексу інструментів їхнього удосконалення. Уваги заслуговують також положення, що стосуються розвитку агломераційного підходу до управління Smart City, поглиблення теоретичних засад сталого урбаністичного розвитку в умовах цифрової трансформації та формування практичних рекомендацій щодо впровадження концепції Smart City в українських територіальних громадах. Сукупність зазначених результатів свідчить про належний рівень наукової новизни дисертаційного дослідження та його значення для розвитку теорії і практики публічного управління та адміністрування.

Наукові результати, представлені в дисертації, відзначаються належним рівнем достовірності та обґрунтованості. Їхній зміст повністю відповідає меті, предмету та завдання дослідження, а отримані висновки базуються на комплексному використані сучасних загальнонаукових і спеціальних методів

наукового пізнання. Застосований автором методичний інструментарій забезпечив логічність, послідовність та аргументованість викладених положень.

Сформульовані дисертантом висновки за результатами кожного розділу та загальні висновки роботи є змістовними, логічно виваженими і належним чином підтвердженими результатами дослідження.

Теоретична та практична цінність одержаних результатів дослідження.

Теоретична цінність дисертаційної роботи Пфістера Дмитра Генріховича полягає у розвитку положень науки публічного управління та адміністрування щодо забезпечення комплексного розвитку системи Smart City в агломераційних центрах. Автором поглиблено наукові підходи до розуміння концепції Smart City як цілісної системи публічного адміністрування, удосконалено класифікацію методів публічного адміністрування в умовах цифрової трансформації та розвинуто теоретичні засади агломераційного управління урбаністичним розвитком. Важливим науковим здобутком є розроблення методологічних підходів до оцінювання управлінської зрілості цифрових екосистем міст, а також обґрунтування взаємозв'язку між принципами сталого розвитку, цифрового врядування та сучасними методами публічного адміністрування.

Практична цінність одержаних результатів визначається їхньою прикладною спрямованістю та можливістю використання в діяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, територіальних громад, комунальних підприємств та інших суб'єктів, залучених до реалізації проєктів цифрової трансформації. Запропоновані автором модель комплексного адміністрування системи Smart City та інтегральний показник Smart City Administration Index можуть застосовуватися для оцінювання ефективності цифрового розвитку громад, формування стратегій цифрової трансформації, моніторингу впровадження смарт-рішень, удосконалення процесів прийняття управлінських рішень і підвищення якості публічних послуг.

Особливої уваги заслуговує те, що результати дослідження пройшли практичну апробацію та впроваджені в діяльність органів місцевого самоврядування й інших інституцій, що підтверджує їхню актуальність, затребуваність і практичну значущість.

Загалом теоретичні положення, методичні розробки та практичні рекомендації дисертації можуть слугувати основою для подальших наукових досліджень, удосконалення державної та місцевої політики у сфері цифровізації, а також для розроблення сучасних механізмів управління розвитком міських та агломераційних систем в умовах цифрової трансформації суспільства.

Повнота викладу основних положень дисертації в опублікованих наукових працях.

Дисертаційна робота є самостійно виконаною науковою працею, в якій викладено авторський підхід до розроблення рекомендацій щодо методи публічного адміністрування в забезпеченні комплексного розвитку системи Smart City в агломераційних центрах.

Результати дисертаційного дослідження, що охоплюють як теоретичні, так і практичні аспекти, висвітлено у 20 (двадцяти) наукових публікаціях. Основні результати представлені у 6 статтях, опублікованих у фахових виданнях України

категорії «Б», та 8 наукових працях, опублікованих у збірниках за матеріалами науково-практичних конференцій. Також автор взяв участь у підготовці та публікації 6 (шести) колективних монографій.

Аналіз наукового доробку здобувача засвідчує, що результати дисертаційного дослідження пройшли належну апробацію в науковому середовищі, а рівень їх висвітлення в опублікованих працях є достатнім для ознайомлення наукової спільноти з основними положеннями, висновками та рекомендаціями дисертації.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації.

Високо оцінюючи загальний науковий рівень, актуальність та вагому практичну значущість дисертаційної роботи Пфістера Дмитра Генріховича, водночас доцільно зупинитися на окремих положеннях роботи, які викликають підвищений інтерес і убачаються доцільними для розгортання фахової дискусії.

1. Позитивно оцінюючи розроблений автором інтегральний показник Smart City Administration Index, слід зазначити, що в тексті дисертації недостатньо розкрито та математично аргументовано механізм визначення вагових коефіцієнтів для його окремих структурних складових. Автору доцільно було б детальніше пояснити методику розподілу вагових часток або залучити багатокритеріальні експертні процедури, що суттєво підвищило б рівень об’єктивності, валідності та універсальності запропонованого інструментарію оцінювання.

2. Фокусуючи основну увагу на великих агломераційних центрах як базовому середовищі розгортання концепції Smart City, здобувач залишив поза аналітичним фокусом менші територіальні одиниці. В умовах реформи децентралізації в Україні середні та малі територіальні громади також намагаються впроваджувати локальні цифрові рішення, проте володіють іншими ресурсними та інституційними можливостями. Бажано було б окреслити специфіку та межі адаптації запропонованих автором управлінських підходів саме для середніх і малих територіальних громад.

3. Представлена автором модель комплексного адміністрування системи Smart City відзначається внутрішньою логікою та цілісністю. Водночас у роботі недостатньо уваги приділено аналізу деструктивних чинників та загроз, які неминуче супроводжують масштабну цифровізацію міського простору. Убачається за необхідне доповнити архітектуру моделі окремим блоком мінімізації ризиків, зокрема у сферах кібербезпеки, захисту персональних даних мешканців, а також технологічної залежності місцевої влади від зовнішніх цифрових платформ та монопольних постачальників програмного забезпечення.

4. Здійснений у дисертації компаративний аналіз світових практик розвитку Smart City є ґрунтовним, проте екстраполяція цих моделей в українські реалії потребує більш деталізованого осмислення. З метою посилення прагматичного компонента роботи висновки щодо можливостей імплементації запозиченого досвіду варто було б доповнити конструктивним аналізом важливих інституційних та фінансово-бюджетних обмежень, пов'язаних із функціонуванням вітчизняних громад в умовах воєнного стану та стратегічних пріоритетів повоєнного відновлення.

5. Автор цілком правомірно розглядає концепцію Smart City як складну систему публічного адміністрування, що виходить за межі суто інженерно-

технологічного підходу. Проте у площині наукової дискусії дещо невиразним залишається питання діалектичного співвідношення між новітніми цифровими інструментами та класичними, перевіреними часом, механізмами міського управління. Доцільно було б чіткіше концептуалізувати межі автоматизації управлінських процесів, визначивши зони, де цифрові алгоритми є ефективними, і сфери ухвалення стратегічних, політичних чи ціннісних рішень органами публічної влади, де людський та політичний фактори мають залишатися домінуючими.

Висловлені зауваження та рекомендації мають виключно рекомендаційний характер, жодним чином не нівелюють наукових здобутків здобувача і не знижують загальної позитивної оцінки дисертаційної роботи Пфістера Дмитра Генріховича.

Загальний висновок.

Дисертаційна робота Пфістера Дмитра Генріховича, є самостійною, завершеною, цілісною науковою працею. Наукові положення, висновки і рекомендації, що винесено на захист, одержані автором самостійно і є суттєвим внеском у розвиток науки. Робота виконана на високому науковому рівні та заслуговує на позитивну оцінку. В дисертаційній роботі автором не порушуються принципи академічної доброчесності.

Дисертація відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», вимогам освітньо-наукової програми, яку успішно завершив здобувач, вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а її автор – Пфістер Дмитро Генріхович – заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» (галузь знань 28 «Публічне управління та адміністрування»).

Офіційний опонент:
доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри адміністративного
та фінансового менеджменту
Національного університету
«Львівська політехніка» Назар ПОДОЛЬЧАК